

JULKINEN TALOUS

Julkisen talouden ongelmat ovat sitkeitä

Vuonna 2024 julkisyhteisöjen yhteenlaskettu alijäämä nousi 4,4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen, ja julkinen velka kasvoi noin 82 prosenttiin BKT:sta. Korkeampi alijäämä on 2000-luvulla nähty vain pandemiavuonna 2020. Vaikka Suomen julkinen velka on euroalueen keskitasoa, se on huomattavasti suurempi kuin muissa Pohjoismaissa. Heikko verotulojen kehitys ja työttömyysvakuutusmaksun alennus vaikuttivat negatiivisesti tulopuoleen. Menoja puolestaan kasvattivat muun muassa työttömyyden lisääntyminen, hyvinvointialueiden rahoitus ja julkisen sektorin monivuotinen palkkaohjelma.

VALTIONHALLINNON ALIJÄÄMÄ PIENENEE VAIN LIEVÄSTI

Valtionhallinto on julkisen sektorin nopeimmin velkaantuva osa. Vaikka hallitus on tehnyt merkittäviä sopeutustoimia, menot kasvavat edelleen muun muassa puolustusinvestointien ja työttömyysmenojen vuoksi. Tulopuolella yleisen arvonlisäverokannan korotus 25,5 prosenttiin tuo arviolta noin miljardin euron lisäyksen, mikä osaltaan pienentää alijäämää.

- » Hallituksen käynnistämät sopeutustoimet alkavat vähitellen vaikuttaa ja näkyvät alijäämien pienenemisenä.
- » Suhdanteen kohentuminen tukee verotulojen kasvua, mutta keväällä päätetyt veronkevennykset heikentävät vaikutusta.
- » Ennustejaksolla julkisen talouden tasapainottamista jarruttavat erityisesti suuret puolustusinvestoinnit ja kasvavat nettokorkomenot, jotka lisäävät velan määrää.

Kuva: Leoedwan, Pixabay.

JULKISEN TALOUDEN KESKEISIÄ LUKUJA

	2024	2025e	2026e	2027e
Veroaste (%)	42,2	42,7	42,6	42,4
Menoaste (%)	57,8	58,1	57,3	56,7
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä (Mrd. €)	-12,3	-12,3	-11,0	-10,6
Valtio	-10,1	-11,1	-10,7	-10,5
Paikallishallinto	-2,6	-2,5	-2,4	-2,6
Soturahastot	0,4	1,3	2,1	2,5
Julkinen bruttovelka, EDP-velka (Mrd. €)	226,7	239,0	250,0	260,5
% bkt:sta	82,1	84,8	85,7	86,3
Valtion velka (Mrd. €)	169,4	182,2	194,6	206,7
% bkt:sta	61,4	64,7	66,7	68,5

Lähde: Tilastokeskus, Labore.

Vuonna 2025 valtionhallinnon alijäämä arvioidaan noin 11 miljardin euron suuruiseksi. Ennustejaksolla se supistuu vain vähän. Alijäämän suhde BKT:hen pysyttelee noin 3,5 prosentissa. Työllisyyden nopeampi paraneminen vauhdittaisi tasapainottamista vähentämällä työttömyysmenoja ja kasvattamalla verotuloja.

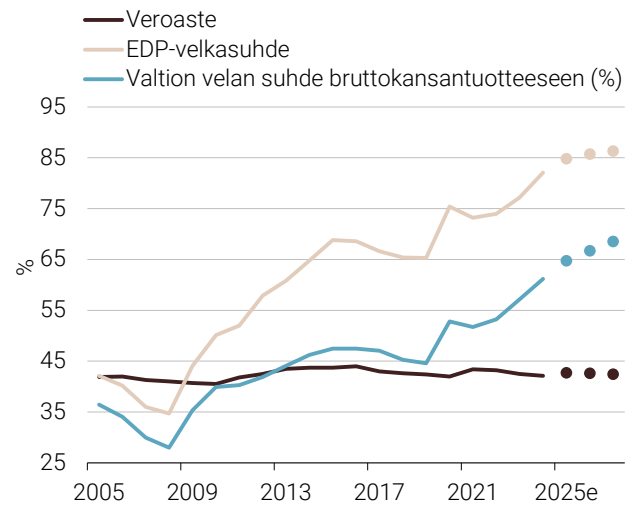
PAIKALLISHALLINTO JA SOSIAALITURVARAHASTOT

Vuonna 2024 kuntien ja hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä oli noin kolme miljardia euroa. Kuntien tulopohjaa heikentävät valtionosuuksien leikkaukset sekä vaimea yhteisöverotuotto. Hyvinvointialueiden rahoitus kuitenkin kasvaa valtion lisärahoituksen myötä.

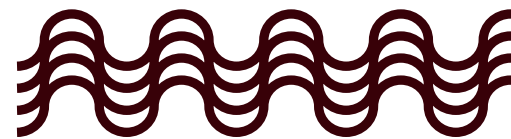
Kuntien menoja lisäävät kunta-alan palkkasopimukset ja työ- ja elinkeinotoimintojen siirto kunnille. Hyvinvointialueiden menot tasaantuvat toiminnan vakiintuessa. Ennustejaksolla paikallishallinnon alijäämän arvioidaan olevan noin kaksi miljardia euroa vuodessa.

Sosiaaliturvarahastot ovat ennustejaksolla julkisen talouden ainoa ylijäämäinen alasektori. Ensi vuonna työllisyysvakuutusmaksu nousee 0,6 prosenttiyksiköllä, mikä vahvistaa tulopuolta. Ylijäämän arvioidaan kasvavan: vuonna 2025 se on noin 1,3 miljardia euroa, vuonna 2026 noin 2,1 miljardia ja vuonna 2027 jo 2,5 miljardia euroa. Kasvuun vaikuttavat myönteinen omaisuustulojen kehitys sekä inflaatioidonnaisten menojen hidastuva kasvu. ■

KUVIO 1. VEROASTE SEKÄ JULKISEN SEKTORIN EDP-VELAN JA VALTION VELAN SUHDE BRUTTO-KANSANTUOTTEeseen 2005–2027

Lähde: Tilastokeskus, Labore.

LISÄTIETOJA

JUHO KOISTINEN

ennustepäällikkö

040 940 2833

juho.koistinen@labore.fi

www.labore.fi

